

Päätös vaatimuksesta ympäristöluvan muuttamiseksi kiinteistöllä 286-424-6-442

7291/11.01.00.00/2021

Teknisen lautakunnan lupajaosto 17.01.2024 § 3

Valmistelija: ympäristötarkastaja Ulla Rantanen, puh. 020 615 8085, ulla.rantanen2(at)kouvola.fi

Kouvolan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on kokouksessaan 5.9.2012 (§ 104) myöntänyt Lukkarin Maatila Oy:lle ympäristöluvan (10484/11.00.01/2012) enintään 994 lihasian kasvattamiseen osoitteessa [REDACTED].

Kyseisestä ympäristölupapäätöksestä ei valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen ja lupapäätös jäi voimaan. Tämän jälkeen Lukkarin Maatila Oy:n sikalan naapuri [REDACTED] on valittanut sikalan hajusta useaan kertaan. [REDACTED] valituksen johdosta asiaa on käsitelty aikaisemmin Kouvolan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnassa 6.5.2015 § 61. Tällöin lautakunta ei ole esittänyt lisävaatimuksia toiminnanharjoittajaa kohtaan.

[REDACTED] pyysi 21.12.2018 toimittamallaan kirjeellä Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaista muuttamaan Lukkarin Maatila Oy:n sikalan ympäristölupaa sikalasta aiheutuvan hajuhaitan vähentämiseksi.

Ympäristöluvan muuttamisvaatimuksen käsittelyvaiheet:

1. Ympäristöluvan muuttamisvaatimuksen käsittely Kouvolan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnassa 3.4.2019 § 36, ympäristölupaa ei muutettu, päätös on **oheismateriaalina**;
2. Kouvolan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle, kokous 4.9.2019 § 76, päätös on **oheismateriaalina**;
3. Valituksen käsittely Vaasan hallinto-oikeudessa 11.1.2021, päätösnumero 21/0001/3, diaarinumero 00571/19/5111, valitus hylättiin, päätös on **oheismateriaalina**;
4. Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaoston vastine korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kokous 1.12.2021 § 38, päätös on **oheismateriaalina**;
5. Valituksen käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa 10.6.2022, taltionumero 27, diaarinumero 16/1/21, asia palautettiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi tietyltä osin, päätös liitteineen on **oheismateriaalina**.

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 10.6.2022 (taltionumero 27, diaarinumero 16/1/21) kumonnut Vaasan hallinto-oikeuden ja Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen päätökset siltä osin kuin

päätöksissä on katsottu, ettei Lukkarin Maatila Oy:n sikalan toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkea ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla olennaisesti ennalta arvioidusta, ja asia on palautettu sanotulta osin Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Korkein hallinto-oikeus on katsonut, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen olisi tullut ympäristönsuojelulain mukaisena asian lupa- ja valvontaviranomaisena osaltaan huolehtia hajupäästöjen selvittämisestä sen toteamiseksi, aiheutuiko sikalan toiminnasta hajuhaittaa, jota voitiin pitää erityisesti naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana rasituksena.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan lupaviranomaisen on haitankärsijän aloitteesta muutettava lupaa, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta. Asian selvittämiseksi A-Insinöörit Oy suoritti (10.8.2023) sikalassa hajumittauksen sekä teki mittaukseen perustuvan hajumallinnuksen (9.11.2023) hajun leviämisestä sikalan lähialueille.

Lisäksi Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen toimesta ohjeistettiin ja organisoitiin kuuden (6) kuukauden pituinen sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden itse suorittama hajuseuranta ajalla 1.3.–31.8.2023. Hajuseuranta esitettiin yhdelletoista (11) sikalan naapurikiinteistölle, joista viisi (5) kiinteistöä palautti tekemänsä hajuseurannan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Elokuussa 2023 sikalassa tehdyn hajumittauksen ja sen pohjalta tehdyn hajumallinnuksen mukaan lyhyt- tai pitkäkestoisen hajun 5 hajuyksikön raja ei ylity sikalan naapurikiinteistöjen alueella.

Maalis-elokuussa 2023 tehdyissä sikalan naapurikiinteistöjen (11 kpl) subjektiivisissa hajuseurannoissa asukkaiden tuli merkitä ylös sikalan hajun esiintymisen kellonajat sekä arvioida hajun voimakkuutta omaan hajuaistiin perustuvalla asteikolla 1–5. Mitta-asteikossa luku 5 tarkoittaa erittäin voimakasta ja sietämätöntä hajua. Palautettujen hajuseurantojen (5 kpl) mukaan omaan hajuaistiin perustuvan sietämättömän hajun kynnyks 5 ylittyi kahdessa sikalan naapurikiinteistössä ja laskennallisesti myös kolmannessa sikalan naapurikiinteistössä. Sikalan naapurikiinteistöjen hajuseurannan mittauspäiväkirjat on esitetty **oheismateriaalina**.

Voimassa olevassa lainsäädännössä käsitellään ulkoilman hajuja vain viihtyvyshaittojen tai terveydellisten haittojen osalta. Laissa ei ole säädetty ulkoilman hajupitoisuuksia koskevia raja- tai ohjearvoja, eikä viihtyisyshaitalle ole olemassa selvää kriteeriä. Laki ei myöskään kiellä hajuyhdisteiden päästöjä tai hajun esiintymistä ulkoilmassa. Eläinsuojien hajun arviointiin voidaan kuitenkin soveltaa Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjetta (Ympäristöministeriön

julkaisuja 2021:17), mihin korkein hallinto-oikeus päätöksessään (10.6.2022) on viitannut. Sen mukaan eläinsuojien hajupäästöjen leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamisen hyväksyttävänä hajuhaitan tasona on käytetty arvoa 5 hy/m³ (hajuyksikkö) 30 sekunnin jaksoissa ja korkeintaan 2 prosenttina vuoden tunneista.

Ennen lupaviranomaisen päätöksen tekemistä Lukkarin Maatila Oy:lle toimitettiin sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden tekemät hajuseurannat ajalta 1.3.–31.8.2023. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suoritti ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen Lukkarin Maatila Oy:n kuulemisen asiassa. Vastineessaan Lukkarin Maatila Oy toi esille jo aikaisemmin 30.1.2019 asiassa antamansa vastineen sekä sikalan hajun leviämismallinnuksen (9.11.2023). Lukkarin Maatila Oy:n antama vastine on **oheismateriaalina**.

Lukkarin Maatila Oy:n ympäristöluvan muuttamiseksi aloitteen tehneitä naapurikiinteistöjen asukkaita on kuultu mahdollisten muistutusten ja mielipiteiden esittämisen osalta ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaisella tavalla. Naapurikiinteistöjen asukkaat ovat 22.12.2023 toimittamissaan muistutuksissa ja mielipiteissä tuoneet esille sikalassa tehdyn hajumittauksen puutteellisuuden yhteen mittauskertaan rajoittuen.

Muistutuksissa ja mielipiteissä [REDACTED] ja [REDACTED] liittyminen vaatimukseen jätetään huomioimatta, koska kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tietojen mukaan kiinteistö 286-424-6-250 ei ole heidän omistuksessaan tai hallinnassaan. Kiinteistöllä sijaitsevaa rakennusta ei myöskään toistaiseksi käytetä loma- tai asumistarkoituksessa, kuten kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toimitetussa sikalan naapurikiinteistöjen kuulemismateriaalissa on esitetty.

Muistutusten ja mielipiteiden osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tuo esille, että ne on toimitettu viranomaiselle [REDACTED] toimesta sähköpostilla ilman allekirjoituksia ja valtakirjaa muilta naapureilta.

Muistutukset ja mielipiteet ovat **oheismateriaalina**.

Ratkaisu

Suoritettujen hajuselvitysten perusteella voidaan todeta, että Lukkarin Maatila Oy:n sikalan toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei poikkea ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla olennaisesti ennalta arvioidusta. Edellä esitetyn perusteella Lukkarin Maatila Oy:n ympäristölupaa ei ole tarvetta muuttaa.

Ratkaisun perustelut

Hajuhaittojen selvittäminen

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (10.6.2022) mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ajalla 1.3.–31.8.2023 selvittänyt sikalan toiminnasta aiheutuvia hajuhaittoja hajumittaukseen perustuvan hajumallinuksen sekä sikalan naapurikiinteistöissä suoritettujen subjektiivisten hajuseurantojen avulla.

Hajumallinuksen suorittanutta yritystä voidaan pitää riittävän asiantuntemuksen omaavana sekä sikalarakennuksen poistoilmanvaihdesta tehtyjä hajumittauksia lähtökohtaisesti luotettavina ja riittävänä lähtökohtana hajumallinuksen tekemiselle.

Sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden tekemät hajupäiväkirjaseurannat ovat subjektiivisia ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Epävarmuustekijät johtuvat siitä, että hajua aistittaessa (asteikolla 1–5) eri ihmiset voivat kokea saman hajun lievempänä tai voimakkaampana. Sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden laatimissa yksilöllisissä hajuaistimuksissa ei ole seurantamenetelmästä johtuen karsittu asteikon 1–5 ääripäitä pois kuten virallisessa hajupaneelissa (SFS-EN17325) ja A-insinöörit Oy:n suorittamassa sikalan hajumallinuksen mittauksessa on tehty. Lisäksi sääilmiöt ja tuuli saattavat aiheuttaa suurta vaihtelua hajun esiintymiseen sikalan naapurikiinteistöjen alueilla.

Hajuhaittojen selvittämisessä on huomioitava myös hajuselvitysten mittaus- ja tekoajankohdat. Sikalalla tehty hajumittaus sekä osittain naapurikiinteistöjen asukkaiden itse suorittamat hajuseurannat ajoittuivat kesäajalle, jolloin sikalan poistoilmanvaihto A-Insinöörit Oy:n raportin mukaan toimi täydellä teholla. Koska sikalan ilmanvaihdon pienentämisestä talviaikana seuraa pienempi hajupäästö ulos, vuositasolla sikalasta ympäristöön leviävän hajun voidaan olettaa jäävän vielä hajuselvityksissä saatuja arvoja pienemmiksi.

Sikalan hajun leviämisessä kaikkiin ympäristöluvan muuttamista vaativiin sikalan naapurikiinteistöihin (11 kpl) on huomioitava, että viisi (5) sikalan naapurikiinteistöä yhdestätoista palautti hajuseurantalomakkeet kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viidestä palautetusta hajuseurannasta vain kolmessa omaan hajuaistiin perustuvan asteikon hajuarvo 5 ylittyi. Lähtökohtaisesti pieni palautettujen hajuseurantojen määrä (viisi kappaletta yhdestätoista) ja subjektiiviset hajuseurannat, joissa vain osassa (kolmessa viidestä) hajuarvo 5 ylittyi, eivät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen arvion mukaan riittävästi tue sikalan naapurikiinteistöjen asukkaiden vaatimusta siitä, että Lukkarin Maatila Oy:n ympäristölupaa tulisi muuttaa.

Etäisyydet naapurikiinteistöihin

Lukkarin Maatila Oy:n sikalalle on myönnetty ympäristölupa 5.9.2012 silloisen ympäristönsuojelulain mukaisesti ja sikalan etäisyys naapurikiinteistöihin on tuolloin harkittu riittäväksi perustuen silloiseen

Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeeseen (ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010). Tuona ajankohtana ympäristönsuojelulaissa ei ollut säädetty vähimmäisetäisyysvaatimuksista naapurikiinteistöihin.

1.2.2019 on tullut voimaan uusi valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019), jonka 2 §:n mukaiset vähimmäisetäisyydet koskevat vain asetuksen voimaantulon jälkeen rakennettavia uusia eläinsuojia, uusia eläinsuojien laajennusosia ja uusia lannan varastointiin tarkoitettuja rakennuksia tai rakennelmia. Asetuksen vähimmäisetäisyyksiä voidaan kuitenkin käyttää myös Lukkarin Maatila Oy:n sikalan hajun leviämisen arvioinnissa apuna käsiteltäessä ympäristöluvan muuttamisvaatimusta.

Asetuksen mukaan Lukkarin Maatila Oy:n kaltaisen sikalan vähimmäisetäisyys lähimmästä loma- tai asuinrakennuksesta tulisi olla vähintään 250 metriä. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään (10.6.2022 taltionumero 27, diaarinumero 16/1/21) tuonut esille, että lähin muutoksenhakijoille kuuluva asuin- tai lomarakennus sijaitsee kiinteistöllä 286-424-6-250 ja sen etäisyys sikalarakennuksesta on karttatarkastelun perusteella noin 215 metriä. Muut muutoksenhakijoiden omistamilla kiinteistöillä sijaitsevat asuinrakennukset ovat karttatarkastelun perusteella yli 270 metrin etäisyydellä sikalarakennuksesta.

Sikalaa lähimpänä sijaitsevan kiinteistön 286-424-6-250 osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tuo esille, että asetuksen 2 §:n mukaan etäisyys mitataan eläinsuojan, eläinsuojan laajennusosan tai lannan varastointitilan ulkoseinästä hajusta häiriintyvän kohteen (rakennuksen) ulkoseinään, jolloin etäisyys karttatarkastelun perusteella on noin 230 metriä kiinteistön rajasta mitatun 215 metrin sijaan. Vaikka kyseisen talon sijainnin vähimmäisetäisyys ei asetuksen mukaisen 250 metrin vähimmäisetäisyysvaatimuksen mukaan täyty, on huomioitavaa, että kysymyksessä on päärakennus, jota ei kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tarkistamien tietojen mukaan käytetä vakituisen asumiseen tai loma-asumistarkoituksessa eikä rakennukseen ole merkitty asukkaita. Kyseisen kiinteistön toinen omistaja on ollut yksi muutoksenhakijoista, mutta kiinteistön hajuseurantalomakkeita ei ole palautettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Hajuhaitan kohtuuttomuuden arviointi

Hajuhaitan kohtuuttomuuden arviointiin vaikuttaa mm. hajun jatkuvuus, pysyvyys, säännöllinen tai sattumanvarainen toistuminen sekä hajun vuorokautinen tai vuodenaikainen ajoittuminen.

Sikalasta koneellisen ilmanvaihdon kautta ulos tulevan hajun voidaan olettaa olevan suhteellisesti samansuuruista siten, että talviaikana sikalan ilmanvaihdon ollessa puoliteholla, on ulkoilmaan leviävän hajun määrä kesäaikana ulkoilmaan leviävää hajua vähäisempi. Sen sijaan

sääolosuhteista, varsinkin tuulen suunnasta ja voimakkuudesta riippuen, hajun esiintyminen sikalan naapurikiinteistöjen alueella ei ole jatkuvaa tai voimakkuudeltaan samansuuruista.

Hajun kohtuuttomuuden arvioiminen ei ole yksiselitteistä, koska hajun kohtuuttomuutta tulee arvioida vuotuisen ajanjakson perusteella lyhyemmän ajanjakson sijaan. Lisäksi voidaan olettaa, että vuositasolla sikalan hajupäästöt naapurikiinteistöjen alueella jäisivät haitaltaan suoritettua puolen vuoden seuranta-ajanjaksoa vähäisemmiksi.

Lukkarin Maatila Oy:n sikalaa koskevassa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä (10.6.2022, taltionumero 27, diaarinumero 16/1/21) on viitattu Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeeseen (ympäristöministeriön julkaisuja 2021:17), jonka mukaan eläinsuojien hajupäästöjen leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamisen hyväksyttävänä tasona on käytetty arvoa 5 hy/m³ (hajuyksikkö) 30 sekunnin jaksoissa ja korkeintaan 2 % vuoden tunneista. Nyt Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuojan hajupäästö on mallinnettu Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen mukaisesti, eivätkä rajahajuarvot ylitä vuositasolla sikalan naapurikiinteistöjen alueilla. Lisäksi tulee huomioida, että hajuhaitan hyväksytyt yksikkö 5 hy/m³ on annettu hajun leviämisen ja suojaetäisyyksien mallintamista varten, josta seuraa, ettei sen soveltaminen yksittäisen hajuaistimuksen kohdalla ole suoraan vertailukelpoinen ja luotettava mittari hajuhaitan kohtuuttomuutta arvioitaessa.

Naapuruussuhdelain (26/1920) 17 §:n mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntyamisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa tulee huomioida, että voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa Anjalankosken taajamayleiskaavassa, (hyväksytty Anjalankosken kaupunginhallituksessa 24.3.2003 (§18) ja tullut voimaan 20.1.2004), sikalan alue on osoitettu maatalousalueeksi (MT). Merkinnällä osoitetaan maatalouteen hyvin soveltuvia, maaperältään, ilmastoltaan ja maatilojen tilarakenteen kannalta parhaita alueita, yleisimmin peltoalueita sekä joissakin tapauksissa niihin liittyviä metsäalueita. Tarkoituksena on ominaisuuksiltaan parhaiden viljelyalueiden pitäminen nykyisessä käytössään. Lukkarin Maatila Oy:n eläinsuoja lantaloineen sijoittuu kaavan osoittamalle MT-alueelle ja toiminnanharjoittamiselle on voimassa oleva ympäristölupa.

Edellä esitettyjen selvitysten, esille tuotujen seikkojen ja epävarmuustekijöiden perusteella voidaan olettaa, ettei sikalan toiminnasta aiheudu sellaista hajuhaittaa, mitä voitaisiin naapurikiinteistöjen alueella pitää erityisesti naapuruussuhdelain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana rasituksena.

Sovelletut säädökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)
Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)
Valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019)
Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje (ympäristöministeriön julkaisuja 2021:17)

Päätöksestä tiedottaminen

Teknisen lautakunnan lupajaosto tiedottaa päätöksestä seuraavasti:

Päätös kirjallisena

Luvan haltija
Valituksen tehneet naapurit

Päätös sähköpostilla

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lisätietoja: ympäristöjohtaja Hannu Friman, puh. 020 615 7900, hannu.friman(at)kouvola.fi, ympäristötarkastaja Ulla Rantanen, puh. 020 615 8085, ulla.rantanen2(at)kouvola.fi

Vs. ympäristöjohtajan ehdotus:

Lupajaosto päättää, että Lukkarin Maatila Oy:n sikalan ympäristölupaa ei muuteta edellä esitetyn perusteella.

Asian käsittely:

Esityslistan valmistumisen jälkeen 15.1.2024 saapuneet Tarja Vaalivirran ja Sampo Harjan sekä Teppo Lahden sähköpostiviesteissä esiin tuodut seikat otetaan huomioon päätöstä tehtäessä.

Asiantuntijana paikalla kokouksessa ja vastaamassa kysymyksiin on ympäristötarkastaja Ulla Rantanen.

Teknisen lautakunnan lupajaoston päätös:

Teknisen lautakunnan lupajaosto hyväksyi päätösehdotuksen.

Teknisen lautakunnan lupajaosto myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden ympäristötarkastaja Ulla Rantaselle. Hän oli asiantuntijana läsnä tämän asian käsittelyn aikana.

Teppo Vuorenpää poistui kokouksesta kokoustaunon aikana.

Kokous keskeytettiin tämän asian käsittelyn jälkeen tauon pitämistä varten klo 17.27 – 17.36.
